



Duurzaam aankopen is niet moeilijk! Door rekening te houden met een handvol simpele tips help ook jij onze organisatie te verduurzamen. Stuur jij soms offertes uit? Weet dat wij als organisatie bepaalde eisen qua duurzaamheid stellen voor heel wat producten. In deze gids lees je welke duurzaamheidseisen je moet én kan opnemen voor papier en hoe je dat doet en vind je ook stukken tekst terug die je kunt kopiëren naar jouw offertevraag. Zo hoef jij je het hoofd niet te breken over hoe je bepaalde eisen formuleert in je offertevraag!

Deze gids helpt je bij het duurzaam aankopen van kopieerpapier en grafisch papier, bedoeld als schrijfpapier, als drukpapier en papier voor kopieerapparaten. Enveloppen en andere papierwaren komen aan bod in de Gids duurzame aankopen-kantoorbenodigdheden.

Een vraag? Neem dan contact op met het team overheidsopdrachten via 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be!

1 Raamcontract

Voor de aankoop van papier kan je gebruik maken van het raamcontract kantoorbenodigdheden, afgesloten met Lyreco.

Clairefontaine Evercopy Premium gerecycleerd en Steinbeis N°4 Evolution white gerecycleerd voldoen bijvoorbeeld aan de eisen.

Meer informatie vind je op: provincieantwerpen.sharepoint.com/sites/cs-PDC/SitePages/Raamcontract-papier.aspx. []

2 Verplichte duurzaamheidscriteria

- Vervaardigd uit 100% post-consument gerecycleerd papier (of vezels uit niet-papier afvalstromen)
- Ongebleekt of volledig chloorvrij gebleekt
- Geen toevoeging van optische witmakers
- Zonder bepaalde gevaarlijke stoffen en mengsels []

Lees in de **voorbeeldmail** of het **voorbeeldbestek** hoe je deze criteria opneemt.

2.1 Vervaardigd uit 100% post-consument gerecycleerd papier (of vezels uit niet-papier afvalstromen)

Neem dit op in je technische vereisten. Papier met het Blauwe Engel-label uz14 voldoet, maar conformiteit kan ook aangetoond worden met gepaste bewijsstukken van een erkend organisme. Op het **Paper Profile** staat de samenstelling van het papier ook. Voor papier uit andere reststromen als bermmaaisel en afvalstromen uit bijvoorbeeld de landbouw bestaat geen label.

Wanneer naleving o.w.v. het aanbod op de markt [] onmogelijk blijkt, gebruik dan de keuzewijzer hieronder voor het kiezen van een duurzaam alternatief.



	Vezels
Te verkiezen	vervaardigd uit 100% post-consument gerecycleerde vezels (Blauwe Engel uz14)
Tweede keuze	vervaardigd uit 100% gerecycleerde vezels (Blauwe Engel uz14, FSC recycled en PEFC recycled)
Noodkeuze	vervaardigd uit tenminste 80% gerecycleerde (postconsumer) vezels en nieuwe vezels afkomstig van duurzaam beheerde bossen (Blauwe Engel uz72)

	vervaardigd uit tenminste 70% gerecycleerde (postconsumer) vezels en nieuwe vezels afkomstig van duurzaam beheerde bossen (EU-Ecolabel, FSC mix, PEFC certified)
Niet toegelaten	- vervaardigd met nieuwe vezels die niet afkomstig zijn van duurzaam beheerde bossen - houtvrij

2.2 Ongebleekt of volledig chloorvrij gebleekt

Neem dit op in je technische vereisten. Papier met het Blauwe Engel-label voldoet, maar conformiteit kan ook aangetoond worden met gepaste bewijsstukken van een erkend organisme. Geef zelf aan waar je voorkeur ligt of laat de keuze aan de leverancier: ongebleekt, totally chlorine free (TCF) of processed chlorine free (PCF).

	Te verkiezen	noodkeuze	Niet toegelaten
bleking	• ongebleekt • totally chlorine free (TCF) • processed chlorine free (PCF) (Blauwe Engel)	elementary chlorine free (ECF) met na zuivering AOX-waarde < 0,05 kg AOX/ADT (zie paper profile)	gebleekt met chloor of chloorderivaten [1]

2.3 Geen toevoeging van optische witmakers

Neem dit op in je technische vereisten. Papier met het Blauwe Engel-label voldoet, maar conformiteit kan ook aangetoond worden met gepaste bewijsstukken van een erkend organisme.

	Te verkiezen	noodkeuze	Niet toegelaten
optische witmakers	zonder optische witmakers (Blauwe Engel)	Witheid (incl. UV- proportie) volgens ISO 2470 < 100% en witheid volgens DIN ISO 11475 < 135	optische witmakers met de H-zinnen H400, H411, H412, H413 (R50, R51, R52, R53) of combinaties van deze zinnen)

2.4 [1]

2.5 Zonder bepaalde gevaarlijke stoffen en mengsels

Bij de productie mag geen gebruik zijn gemaakt van de gevaarlijke stoffen en mengsels die vermeld worden in **criterium 4 (Beperking van gevaarlijke stoffen en mengsels) van het EU-Ecolabel voor grafisch papier**. Neem dit op in je technische vereisten. Papier met het EU-Ecolabel, Nordic Swan-label of Blauwe Engel-label voldoet, maar conformiteit kan ook aangetoond worden met gepaste bewijsstukken van een erkend organisme.

3 Optionele duurzaamheidscriteria

Om een extra steentje bij te dragen kan je kan ook **optionele** criteria opnemen.

- **[1]Gewicht**
- Gerecycleerde verpakking
- Wateremissie
- Luchtemissies
- Gestort vast afval
- Aangekochte elektriciteitsconsumptie

4 Tips

- ✓ **Geschiktheid voor gebruik:** Het papier moet uiteraard ook voldoen aan kwaliteitsnormen voor archiveerbaarheid, doorloopeigenschappen, ... afhankelijk van de specifieke functie van je papier. Je kan bijvoorbeeld eisen dat het product conform **DIN-norm 19307** of **DIN-norm 19309** voor fotokopieerpapier is.

In overleg met de grafische dienst werden bovendien volgende technische vereisten opgesteld:

- Opaciteit: minimaal 90%
- Gladheid (ml/min): minimaal 240
- Dikte: minimaal 100 µm
- Verouderingsbestendigheid: minimaal LDK 12-80 (DIN 6738-92)
- ✓ Om problemen met het afdrukken tegen te gaan, is het belangrijk om het papier vochtvrij op te slaan.
- ✓ Hoe groter de verpakking, hoe minder afval. Beperk het aantal verschillende types papier, zodat groepsverpakkingen mogelijk zijn (bv. pakken van 250, 300 of zelfs 500 vellen). Let wel op dat je niet meer koopt dan je organisatie nodig heeft.
- ✓ **Dubbelzijdig** printen en kopiëren kan het papiergebruik sterk verminderen. Stel kopieerapparaten en printers standaard in op recto-verso. Je kan ook **verkleind** afdrukken (vb. 2 kantjes op 1 bladzijde).
- ✓ De keuze van het lettertype, de lettergrootte, de marges, de lay-out en de **standaardinstellingen** op de computer kunnen belangrijke papierbesparingen teweegbrengen (grootteorde 15%). Hou bij het opstellen of wijzigen van de huisstijl rekening met een efficiënt gebruik van het bladoppervlak.
- ✓ Vervang papier vervangen door een **digitale informatiebron**.
- ✓ **Print geen** verslagen, achtergronddocumenten en teksten alleen 'ter kennisgeving' of 'voor alle zekerheid', waarvan verwacht wordt dat ze slechts bij uitzondering echt zullen gelezen worden. [] Stel ze **digitaal** ter beschikking.
- ✓ Stimuleer het gebruik van **spellingsprogramma's** op de computer, om proefafdrukken te vermijden.
- ✓ Het **afdrukvoorbeeld** in je printvenster grondig bekijken voordat u de printopdracht uitvoert kan papier en tijd besparen. Internetpagina's worden bijvoorbeeld vaak in hun geheel afgeprint. De lay-out van de afdruk is echter dikwijls anders geschikt dan op het computerscherm. Door het afdrukvoorbeeld te bekijken controleert u hoeveel pagina's er worden afgedrukt. Wanneer dit te veel is kan het bruikbare stuk tekst **geselecteerd worden in het afdrukvenster of** gekopieerd en geplakt worden in een tekstverwerker.
- ✓ Papier dat je niet meer nodig hebt en dat maar aan een kant bedrukt is, kan opnieuw gebruikt worden als **kladpapier**. Ook kan een lade van het kopieertoestel of de printer gevuld worden met eenzijdig bedrukt papier.
- ✓ **Oplage verminderen**: probeer telkens zo correct mogelijk het benodigde aantal exemplaren te berekenen. Reservekopieën 'voor alle zekerheid' gemaakt of ruime berekening van drukwerk zijn niet nodig.
- ✓ Print geen documenten af die je ook op PC hebt staan. Dubbel **klasseren** is meestal niet nodig. Zorg dat je een uniform systeem uitwerkt.
- ✓ Psychologische maatregelen
 - **Communiceer over het geregistreerde papierverbruik**: Ons papierverbruik wordt systematische geregistreerd. (Rapporten kan je trekken via Cognos.) Hierover **communiceren of een doestelling bepalen** zet vaak aan tot een zuiniger papierverbruik. []
 - **Locatie printer/kopieermachine**: Stel de kopieermachine zichtbaar op, zo ontstaat een vorm van sociale controle en worden misbruiken vermeden.
- ✓ **Instructies**: Zorg voor duidelijke instructies bij het kopieerapparaat. Dit zet mensen aan om bijvoorbeeld te verkleinen en dubbelzijdig te kopiëren.

5 Voorbeelden

Deze *cursief* getypte stukken tekst kun je kopiëren naar jouw offertevraag. De punten in het **blauw** zijn verplicht volgens de Gids duurzame aankopen, die in het **groen** optioneel.

5.1 Voorbeeldmail voor kleine overheidsopdracht (< 30.000 euro)

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je ook voor deze kleine opdrachten mededinging organiseren en dus meerdere leveranciers aanschrijven, bijvoorbeeld per mail. Het is niet nodig om een bestek op te maken. Schrijf leveranciers aan die duurzaam papier kunnen leveren.

Hieronder vind je een voorbeeldmail voor de aankoop van duurzaam papier.

VOORBEELDMAIL - GERECYCLEERD PRINTPAPIER

✂ Kan u ons een offerte bezorgen voor de levering van [aantal] dozen papier, dat voldoet aan volgende eisen:

- vervaardigd uit 100% post-consument gerecycleerd papier (of vezels uit niet-papier afvalstromen)
- ongebleekt of volledig chloorvrij gebleekt (TCF of PCF).
- geen toevoeging van optische witmakers
- zonder gebruik van de gevaarlijke stoffen en mengsels die vermeld worden in criterium 4 (Beperking van gevaarlijke stoffen en mengsels) van het EU-Ecolabel voor grafisch papier. []

De naleving van bovenstaande criteria kan gestaafd worden door het Blauwe Engel-label UZ14. Andere gepaste bewijsstukken van een erkend organisme kunnen eveneens gebruikt worden.

- 75g/m²
- Het papier wordt geleverd in verpakkingen uit gerecycleerd materiaal. Onder verpakking wordt zowel primaire, secundaire als tertiaire verpakking verstaan. ✂

5.2 Voorbeeldbestek >30.000 en < 140.000 euro

Volgens de wetgeving overheidsopdrachten moet je hier meerdere leveranciers aanschrijven. Kies dus zeker voor potentiële leveranciers die duurzaam papier kunnen leveren.

TECHNISCHE SPECIFICATIES IN VERBAND MET DUURZAAMHEIDSCRITERIA

- ✂ Het papier moet vervaardigd zijn uit 100% (bij voorkeur post-consument) gerecycleerd papier. []
- ✂ Het papier is ongebleekt, totally chlorine free (TCF) of processed chlorine free (PCF).
- ✂ Er zijn geen optische witmakers toegevoegd aan het papier.
- ✂ Het papier is geproduceerd zonder gebruik van de gevaarlijke stoffen en mengsels die vermeld worden in criterium 4 (Beperking van gevaarlijke stoffen en mengsels) van het EU-Ecolabel voor grafisch papier. []

De naleving van bovenstaande milieucriteria rond vezels, bleking, optische witmakers en andere gevaarlijke stoffen, kan gestaafd worden aan de hand van het Blauwe Engel-label UZ14 [] of gelijkwaardige certificaten van de leverancier zoals een keuringsrapport van een erkende instantie, technische gegevens of een (milieu)technisch dossier van de fabrikant. Gelieve een rapport volgens de afspraken van het Paper Profile (paperprofile.com) toe te voegen.



Voor bijvoorbeeld de verschillende vereisten in verband met chemische toevoegingen kan je ook verwijzen naar de achterliggende specificaties van labels. Dit wil niet zeggen dat enkel papier met dit bepaald label gekozen kan worden. Je moet wel duidelijk vermelden dat ook andere bewijsmiddelen toegestaan zijn.

Bijvoorbeeld:

- ✂ Het papier voldoet aan de criteria van het Blauwe Engel UZ14a-label. Deze zijn terug te vinden op <https://produktinfo.blauer-engel.de/uploads/criteriafile/en/DE-UZ%2014a-202001-en-criteria-V5.pdf>. Ter verificatie worden naast het "Blauwe Engel"-label, eveneens gepaste bewijsstukken van een erkend organisme aanvaard.

GUNNINGSCRITERIA

Door duurzaamheid op te nemen als gunningscriterium kan je de milieuvriendelijkste offerte meer punten geven. Opgelet: Als je in de technische specificaties van je bestek al duidelijke duurzaamheidseisen hebt opgelegd, heeft het soms geen zin om bijvoorbeeld milieu nog als gunningscriterium te gebruiken.

Hou er rekening mee dat veel gunningscriteria het bestek onnodig ingewikkeld kunnen maken. De inschrijver moet een uitgebreid verslag opmaken en de provincie moet dit alles afwegen en beoordelen, wat niet altijd even eenvoudig is. Het is voor beide partijen makkelijker om zoveel mogelijk op te nemen in de technische specificaties.

Voor papier kan je je voor gunningscriteria baseren op de gegevens uit het *Paper Profile*:

Voorbeeld:

✕ Voor de beoordeling van dit gunningscriterium wordt rekening gehouden met volgende milieuaspecten zoals weergegeven in *Paper Profile* (20 punten):

- wateremissies
 - COD
 - AOX
 - Ntot
 - Ptot
- luchtemissies
 - SO₂
 - NOx
 - CO₂
- Gestort vast afval
- Aangekochte elektriciteitsconsumptie



5.3 > 140.000 euro

Vraag advies aan het team overheidsopdrachten:

T 03 240 67 09 of overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be

6 Meer info

- Voor meer info rond **overheidsopdrachten** kun je terecht bij het team overheidsopdrachten (DLOG, T 03 240 67 09, overheidsopdrachten@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info rond het **raamcontract** kun je terecht bij de facilitaire helpdesk (T 03 240 50 50, dfm@provincieantwerpen.be).
- Voor meer info over de **milieucriteria** kun je terecht bij Liesbeth Taverniers (DMN, T 03 240 57 55, ISO14001@provincieantwerpen.be).